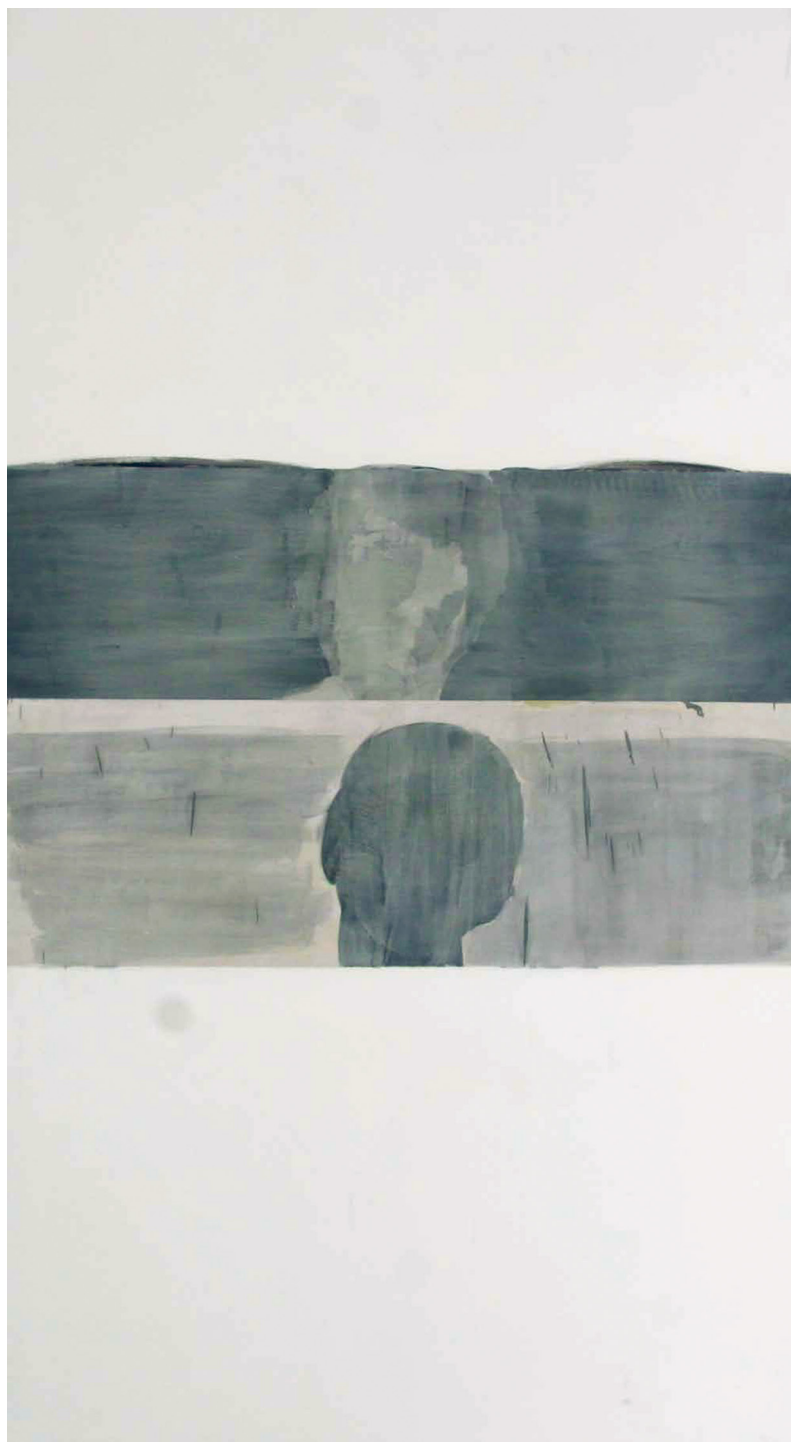

1

2

3

**DARIUSZ BAJDA, WERONIKA BET,
JUSTYNA KISIELEWSKA,
ZOFIA NIERODZIŃSKA**

**STEROWNIK CZASU
RZECZYWISTEGO VOL. II**

REAL-TIME CONTROLLER VOL. II

4

5

DARIUSZ BAJDA, WERONIKA BET, JUSTYNA KISIELEWSKA, ZOFIA NIERODZIŃSKA

STEROWNIK CZASU RZECZYWISTEGO VOL. II REAL-TIME CONTROLLER VOL. II

STERUJĄC CZASEM RZECZYWISTYM

Zasadniczą ambicją strategii powtórzenia jest kreacja wtórnej rzeczywistości, tak by przekazać możliwie najrzetelniejszą prawdę o sobie samej — pierwotnej. To pragnienie esencjonalnie jednak skrywa w sobie silny paradoks — każde powtórzenie nie tylko zawiera, lecz produkuje różnicę. Zatem w pytanie o rekonstrukcję, kopię czy repetycję wpisany jest pierwiastek utopii. To Derridiańskie rozumienie powtórzenia w gruncie rzeczy przekształca owo poczucie klęski w walor, rodząc przestrzeń dla nowych znaczeń. Nie chodzi bowiem o osiągnięcie sukcesu pod powłoką identyczności, ale o jego przesunięcie. W tym sensie dość ironicznie wybrzmiewa *Sterownik czasu rzeczywistego* — tytuł wystawy, która znajduje swoją repetycję w przestrzeni Miejsca Projektów Zachęta, stawiając szereg pytań o naturę i szanse powtórzenia absolutnie organicznych założeń. Konceptualna metafora Mieke Bal porównująca strukturę wystawy do kategorii filmu pozwala poszerzyć to odczytanie¹. Chodzi tu nie tylko o wspólne dla obu dziedzin parametry: narratywność, (nie)linearność czy *storyboard*, lecz także o to, czego Bal wprost nie wypowiada. Istotne jest, że badaczka sięga właśnie po medium, które dokonało zasadniczego jakościowego przekroczenia o możliwość nieskrępowanego odtwarzania, relatywizując tym samym problem czasu rzeczywistego. Poglębiamy porównanie Bal, wystawa staje się czymś, co nie tylko dotyczy *odtworzenia*, lecz samo w sobie staje się *projekcją* — wideorekonstrukcją, lecz także kuratorskim spojrzeniem na pierwotną ideę.

Kluczową dla ekspozycji w galerii Silverado w Poznaniu była postać Dariusza Bajdy, wieloletniego charyzmatycznego portiera związanego z budynkiem tamtejszej ASP, na poddaszu której ma siedzibę galeria. Wystawa *Sterownik...* to narracyjne odniesienie do jednej z wielu opowieści, jakie na temat swojego zawilego życia snuje pan Dariusz. Jakkolwiek poetycko brzmi, sterownik czasu rzeczywistego to tylko funkcja CA80 — prototypu współczesnego komputera, którego własnoręczna konstrukcja stała się rodzajem obsesyjnej ambicji Bajdy w latach 80., czasach systemowego knebla. Proces konstrukcji CA80 stał się dlań azymutem wolności, metodą przekraczania ograniczeń. W poznańskiej odsłonie wystawy historia opowiadana przez Bajdę tworzyła dźwiękowy site-specific w obrębie klatki schodowej galerii, gdzie głos ustanowił niematerialne świadectwo miejsca immanentnie wpisane w jego naturę. Reinterpretacja tej pracy w MPZ uwidacznia się już we wtórnej obecności i roli głosu Bajdy dobywającego się z obiektu na kształt budki suflera, miejsca wyobcowania i tymczasowości. Tu właśnie ma początek strategia transkrypcji *Sterownika...* oparta o odwrócenie form i znaczeń. Prace Weroniki Bet i Zofii Nierodzińskiej, pokazywane w Poznaniu, podbijają tę sytuacyjną symetryczność. Obraz Bet pt. *Dobry* zyskuje w MPZ swój odpowiednik w postaci reliefowej plastelinowej repliki pozostającej w efemerycznej relacji do swego pierwowzoru. Celem tego powtórzenia jest przekształcenie wskutek naturalnej dynamiki plastycznego materiału poddanego światłu i temperaturze — czynnikiem swoistej alchemii przemiany. Według podobnej strategii zrekonstruowany został jeden z filmów Nierodzińskiej jako efekt odwrócenia porządku wystawienniczego — z pierwotnego szczytu (gołębnika) do podziemia (piwnicy). Tam też następuje podwójna remediacja przestrzeni poprzez projekcję *Cicho drepczą* wraz z cyfrowym przeniesieniem całego układu przestrzennego gołębnika. W miejscu dużo bardziej wyizolowanym od pierwotnego tragikomiczność filmu Nierodzińskiej znacznie się pogłębia — jeśli gołębnik stwarza choćby pozór wolności, podziemie piwnicy całkowicie go zabija. Opowieść Bajdy, w syntetycznym ujęciu, to ten sam nieprzerwany balans pomiędzy obsesją celu — wyjścia z cielesnej ramy — a zrodzoną zeń autoopresją.

W tym kontekście warszawską ekspozycję dopełnia stworzona specjalnie na wystawę instalacja Justyny Kisielewskiej, w której ułudą stanowi główną determinantę znaczenia. Technika hologramu ustanawia przedstawioną brylkę złota Kisielewskiej wiecznie niedosięglą, rozpuszczającym się w dłoni skarbem. W tym przypadku walka jest zgoła utopijna, ukierunkowana w stronę tego, co niekoniecznie ma mieć wymierny materialny efekt, lecz tam, gdzie rodzi się potrzeba nieustannego postępowania naprzód. Wypowiedź Bajdy kończy bowiem krótkie „udało się”. Wyznanie to jest chyba czymś w rodzaju powrotu nie tyle do przedmiotu, co do siebie samego, do własnej, niepokromionej, instynktownej wolności.

Dorota Perszko

historyk sztuki, teoretyk nowych mediów i performansu, zajmuje się krytyką artystyczną

¹ Mieke Bal, *Wystawa jako film*, w: *Display. Strategie wystawiania*, red. M. Hussakowska, E. M. Tatar, Universitas, Kraków 2012, s. 105–131.

CONTROLLING REAL TIME

The fundamental ambition of a repetition strategy is to create a secondary reality so as to convey the most credible truth about our original self. This desire, however, is inextricably bound up with a paradox, for every repetition not only contains *difference* but also produces it. The element of utopia is thus embedded in the question of reconstruction, copy or repetition. This Derridian notion of repetition actually transforms the sense of failure into a value, engendering a space for new meanings. The point is not to achieve success under the guise of identicalness but to shift it. This gives a rather ironic feel to *Real-Time Controller*, the title of an exhibition that finds its repetition in the Zachęta Project Room, raising a series of questions about the nature and chances of repeating absolutely organic assumptions.

Comparing the structure of an exhibition to the category of film, Mieke Bal's conceptual metaphor makes possible a broader reading.¹ It includes not only such parameters common for both disciplines as narrativity, (non)linearity or storyboard, but also that which Bal does not openly say. What matters is that she reaches precisely for a medium that has effected a fundamental qualitative transgression to include the possibility of unhindered repetition, thus relativising the problem of real time. Taking the comparison further, the exhibition becomes something that not only deals with *reconstruction* but becomes a *projection* in itself — a video reconstruction, but also a curatorial look at the original idea.

A key figure for the exhibition at Poznań's Silverado Gallery was Dariusz Bajda, a long-time charismatic porter at the Poznań Academy of Fine Arts, in the loft of which the gallery is located. The exhibition *Real-Time Controller* is a narrative reference to one of the many stories Bajda tells about his complicated life. However poetically this may sound, a real-time controller is but a function of the CA80, an early computer prototype, the construction of which became something of Bajda's obsession in the authoritarian 1980s. In the Poznań version of the exhibition, Bajda's story formed a site-specific sound work within the gallery's staircase, where his voice established an immaterial testimony of the place, immanently inscribed in its nature. The work's reinterpretation at the ZPR manifests itself in the secondary presence and role of Bajda's voice, which is emitted from a prompt box-like object, a place of alienation and temporariness. It is here that the strategy of the exhibition's transcription, based on a reversal of forms and meanings, takes its beginning. Weronika Bet and Zofia Nierodzińska's works emphasise this situational symmetricalness. Bet's painting, *The Good One*, finds here its equivalent in the form of a relief plasticine replica that remains in an ephemeral relationship with its prototype. The purpose of this repetition is to transform the natural dynamics of plastic material subjected to light and temperature — the factors of an alchemy, as it were, of transformation. One of Nierodzińska's films has been reconstructed according to a similar strategy as an effect of reversing the exhibition order — from the original top (dovecote) to the basement (cellar). There also occurs a double remediation of the space through the projection *Quietly Treading* with a digital transposition of the dovecote's entire spatial arrangement. In a place far more isolated than the original one, the tragicomic nature of Nierodzińska's film becomes significantly more pronounced — if the dovecote creates so much as an illusion of freedom, the underground space of the basement kills it off. Interpreted synthetically, Bajda's story is still the same incessant balancing between an obsession of purpose — of leaving the physical frame — and the resulting self-oppression.

In this context, the Warsaw exhibition is complemented by Justyna Kisielewska's installation, created specially for the show, where illusion is the key determinant of meaning. The medium of hologram turns Kisielewska's gold nugget into a unattainable treasure that dissolves in our hand. In this case, the struggle is quite utopian, not necessarily oriented towards a material, tangible effect — but where the need is born for ceaselessly continuing forward. Bajda's story ends with a short 'it worked'. This confession is a return not so much to the object as to oneself, to one's own unbridled, instinctive freedom.

Dorota Perszko

art historian, theoretician of new media and performance art, and art critic

¹ Mieke Bal, *Wystawa jako film*, in *Display. Strategie wystawiania*, ed. M. Hussakowska, E. M. Tatar, Kraków: Universitas, 2012, pp. 105–131.

MIJESCE PROJEKTÓW ZACHĘTY

wystawa / exhibition

Dariusz Bajda, Weronika Bet, Justyna Kisielewska, Zofia Nierodzińska

Sterownik czasu rzeczywistego vol. II

Real-Time Controller vol. II

kuratorzy / curators: Galeria Silverado

(Marta Hryniuk, Maciej Nowacki, Marta Węglińska)

współpraca ze strony MPZ / collaboration on the part of ZPR: Karolina Bielawska

5.08–21.09.2014

wtorek–niedziela 12–20 / Tuesdays–Sundays 12–8 p.m.
ul. Gałczyńskiego 3, 00-362 Warszawa

tel. / phone +48 22 826 01 36

mpz@zacheta.art.pl

www.zacheta.art.pl

realizacja wystawy / exhibition production:

Marek Janczewski, Jacek Świdziński i zespół / and team

folder

wydawca / publisher:

Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki

pl. Małachowskiego 3, 0-916 Warszawa

dyrektorka / director: Hanna Wróblewska

projekt / graphic design: Jakub Jezierski

tłumaczenie / translation: Marcin Wawrzyńczak

łamanie / layout execution: Krzysztof Łukawski

© Zachęta — Narodowa Galeria Sztuki, Warszawa 2014

Tekst dostępny na licencji Creative Commons Uznanie

autorstwa—Na tych samych warunkach 3.0 Polska

Text is licensed under a Creative Commons

Attribution-ShareAlike 3.0 Unported license

druk / printed by ARGRAF, Warszawa

sponsor MIEJSCA PROJEKTÓW ZACHĘTY

sponsor of ZACHĘTA PROJECT ROOM

BENQ

sponsorzy wernisażu
sponsors of the opening reception

CHOCOLISSIMO

Freixenet

patroni medialni
media patronage

THE VOICE

STOLICA

artinfo.pl

Dariusz Bajda — ur. 1963, od 15 lat związany ze szkołą przy ul. Garncarskiej 7 w Poznaniu, przez 13 lat mieszkał na strychu tego budynku. Pasjonuje się elektroniką. Od niedawna zajmuje się fotografią eksperymentalną: fotografuje dziedziniec szkoły, który uważa za kompletny mikroświat zawierający nieskończoną ilość obrazów / born 1963, for fifteen years now associated with the school at 7 Garncarska Street in Poznań, where he lived in the attic for thirteen years. Passionate about electronics, he has recently taken up experimental photography: he pictures the school courtyard which he considers as a complete

micro-world containing an infinity of images.

Weronika Bet — ur. 1987, studia na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku i w Poznaniu, dyplom w pracowni prof. Wojciecha Łazarczyka / born 1987, studied painting at the Academy of Fine Arts in Gdańsk and Academy of Fine Arts in Poznań, graduated in the atelier of Prof. Wojciech Łazarczyk.

Justyna Kisielewska — ur. 1986, studia na Wydziale Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu. Wyróżnienie w Konkursie Gepperta (2011) / born 1986, studied painting at the

Academy of Fine Arts in Poznań. Winner of a honorary mention in the Geppert Competition (2011).

Zofia Nierodzińska — ur. 1985, studia na Wydziale Malarstwa Uniwersytetu Artystycznego w Poznaniu, Interdyscyplinarne Studia Doktoranckie tamże, studia podyplomowe Kunst im Kontext w UdK w Berlinie / born 1985, studied painting, Interdisciplinary Doctoral Studies at the Academy of Fine Arts in Poznań, and Art in Context postgraduate studies at the UdK Berlin.

Galeria Silverado, założona w 2013 roku przez studentów Akademii Sztuk Pięknych w Poznaniu: Martę Węglińską, Macieja Nowackiego i Martę Hryniuk, mieści się na strychu dawnej szkoły przy ul. Garncarskiej 7 w Poznaniu. Prezentuje twórczość młodych artystów w miejscu silnie naznaczonym historią. Realizowane tu wystawy, wykorzystujące specyficzny charakter tej przestrzeni, są efektem dyskusji między kuratorami galerii a zaproszonymi artystami i teoretykami. Wystawy: *Hubert Wińczyk. Obraz uczuć R1; Sterownik czasu rzeczywistego* (Bajda, Bet, Kucharski, Nierodzińska); *Wystawa jako*

odmienny stan świadomości. Intro (obozowisko). W galerii realizowany jest także projekt *Kij w obraz* — cykliczne, interdyscyplinarne spotkania dotyczące obrazu.

Silverado Gallery, founded in 2013 by Marta Węglińska, Maciej Nowacki and Marta Hryniuk (students of the Academy of Fine Arts in Poznań), located in the attic of a former school at 7 Garncarska Street in Poznań. The gallery presents the work of young artists in a space heavy with historical references. The exhibitions, informed by the specific nature of the space, are an effect of discussions between the curators and the invited artists and theoreticians.

Exhibitions: *Hubert Wińczyk. Offended Feelings R-1; Real-Time Controller* (Bajda, Bet, Kucharski, Nierodzińska); *Exhibition as an Altered State of Consciousness. Intro (The Camp)*. Also the project *Stirring Up the Images' Nest* — cyclical interdisciplinary meetings about the image.

SILVERADO
GALERIA